

EDITING HOW DIRECTION OF ACTIVITY OF REVIEWER IS

Literary redaction is a specific set of work of reviewer, as it isn't his chief obligation. However, in his practice often appears a necessity to correct or to improve one or another text, as he always works with an official documents, texts of advertisement prospects, informative materials about firm, and also prepares oral and written projection for a manager.

Стаття надійшла 12.06.08

УДК 070,4-378,1

І. А. Ткаченко

Кіровоградський державний педагогічний університет ім. В. Винниченка

**ПРОЕКТНА ТЕХНОЛОГІЯ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ РЕДАКТОРІВ**

Висвітлюються переваги використання методу проектів у навчальній діяльності майбутніх редакторів. Наводяться методичні рекомендації щодо реалізації навчальних проектів студентів (спеціальність «Видавнича справа та редагування»).

Загальноновизнаною є світова тенденція підвищення якості вищої освіти, що закономірно передбачає інноваційні зміни в педагогічних технологіях. Загальна і професійна підготовка випускників ВНЗ спеціальності «Видавнича справа та редагування» особливо потребує нових методичних підходів, оскільки сучасний інтерес до друкованої продукції та й ЗМІ загалом поживається, а конкурентоспроможність людини виступає головною запорукою її успішної професійної діяльності. Крім того, провідні науковці-практики (Михайлин І. Л., Здорова В. Й.) підкреслюють проблему недосконалої методичної бази викладання журналістикознавства і наголошують на необхідності впровадження нових напрямів, які сприятимуть якісній системній підготовці майбутніх фахівців з видавничої справи та редагування.

Асортимент сучасних інноваційних педагогічних технологій доволі широкий і гнучкий, тобто такий, що відповідає певним навчальним вимогам і обставинам, але, як показує досвід, найпродуктивнішим з точки зору системного підходу до професійно-кваліфікаційної підготовки майбутніх редакторів та видавців — є **метод проектів**, який у сучасному освітньому контексті привертає увагу як середньої, так і вищої освіти. Метод проектів, який виник ще в 20-х рр. минулого століття в США як метод проблем, інтегрується в систему вищої освіти України, але, попри всі його очевидні переваги як педагогічно-методичної стратегії, залишається способом уяскрасити навчальний процес та є одноразовою навчальною подією нетрадиційного формату.

Отож, у статті порушується питання системного використання проектної технології в процесі підготовки майбутніх редакторів-видавців та описуються переваги даної педагогічної технології на прикладі конкретного, апробованого на практиці, навчального проекту.

Ми не ставимо за мету здійснювати теоретичний дискурс щодо функціонування методу проектів, але визначатимемо концептуальні моменти, які є вкрай актуальними для висвітлення нашого бачення методики викладання редакторського фаху як блоку дисциплін з редагування видань за видами літератури (редагування навчальних, наукових, офіційних, газетно-журнальних, художніх видань), а також комплексу інформаційних дисциплін: основ програмування, вступу до Інтернету, електронної комерції тощо. Відзначимо, що ми розуміємо метод проектів як особистісно орієнтовану інноваційну педагогічну технологію, основою якої є системне розв'язання проблеми, що потребує від учасників навчального процесу інтеграції дослідницько-пошукових, творчих зусиль та знань і передбачає самостійне вирішення тієї чи іншої проблеми та обов'язкову презентацію навчальних досягнень.

Сутність проектної технології в контексті редакторського фаху вбачаємо у функціонуванні цілісної (системної) сукупності дослідницьких, пошукових, проблемних методів, які вимагають від студента критичного і творчого мислення та усвідомлення фактів і явищ редакційно-видавничої сфери, пізнавальної самостійності, уміння орієнтуватися в інформаційному просторі та реалізовувати свій редакторський потенціал на практиці. Практичний аспект при навчанні майбутніх редакторів та видавців є особливо актуальним та займає домінуючу позицію в проектній стратегії.

Для ефективного досягнення навчальних цілей необхідно орієнтуватись у типології проектів, адже вибір того чи іншого типу проекту зумовлює специфіку діяльності групи, мотивує певну стратегію вирішення проблеми. Існують різні підходи щодо класифікації проектів. Зокрема, В. Х. Кільпатрик виокремлював чотири види проектів: творчий або виробничий; споживацький (результат — виготовлення предметів споживання); проблемний та проект-вправа [4]. Е. Коллінгс подавав таку класифікацію: ігрові, оповідальні, екскурсійні та ручні [4]. Для німецьких педагогів головним принципом класифікації був характер тривалості (навчальні триместри та навчальний рік) і спосіб організації діяльності. У зв'язку з цим вони виокремлювали внутрішній проект — такий, що виходить за рамки школи, тобто позашкільний проект. Найповнішою є типологія проектів, запропонована Є. С. Полат [5; с. 71–79]:

№	Типологічна ознака	Види проектів
1.	Характер домінуючої діяльності	дослідницький, пошуковий, творчий, рольовий, прикладний, ознайомлювально-орієнтований
2.	Предметно-змістовий аспект	монопроект (у рамках однієї галузі знань), міжпредметний
3.	Особливості координації проектом	безпосередній (жорсткий, гнучкий), прихований
4.	Характер контактів	внутрішній (в одному закладі), регіональний, міжнародний
5.	Кількість учасників	особистий (між двома партнерами, які знаходяться в різних закладах, регіонах, країнах), парний, груповий
6.	Тривалість	короткої тривалості (протягом декількох навчальних годин), середньої тривалості (від тижня до місяця), довготривалий (від місяця і більше)

З огляду на профорієнтаційне спрямування навчального процесу у вищих навчальних закладах дотримуємося позиції щодо введення категорії навчальний проект, оскільки завдання, які отримує студент, вирізняються складністю порівняно з цільовим призначенням проектів у загальноосвітніх закладах. Тематика проектів чітко визначається змістом навчально-освітньої програми дисципліни (реалізація проекту дає широкий спектр можливостей для студентів довести свою компетентність і професійність у тій чи іншій сфері).

Переваги технології проектів (можливість організувати дослідницько-пошукову діяльність; актуалізація різноманітних форм і методів роботи — самостійної, групової, колективної; очевидна практична цінність здобутих знань; створення умов для студентської творчої ініціативи; прагматична спрямованість на результат) відповідають основним вимогам щодо професійної підготовки майбутніх редакторів-видавців.

Вибір тематики навчального студентського проекту може бути різний: сформульований студентами або варіативно запропонований викладачем, який виконує роль куратора у проектній діяльності академічної групи. Основні критерії вибору теми навчального проекту: актуальність, значимість у дослідницькому творчому ракурсі проблеми, яка вимагає інтегрованості знань та дослідницьких пошуків шляхів її вирішення [5; с. 68]; практична спрямованість очікуваних результатів; витриманість принципу «навчальності»; відповідність змісту навчально-освітньої програми дисципліни; перспективність розвитку теми.

Проаналізувавши теоретичний блок щодо організації методу проектів у навчальному процесі, ми виробили власне бачення впровадження проектної технології у навчальну діяльність студентів спеціальності «Видавнича справа та редагування». Зокрема, змістовий компонент проекту повинен логічно поглиблювати теоретичний аспект дисциплін редакторського фаху та закріплювати професійні навички редакторської роботи. Важливим критерієм оцінки проекту є рівень актуалізації творчості студентів, адже «до кожного кроку свого журналіст мусить підходити як до творчого акту, намагаючись реалізувати в ньому всю свою обдарованість, усі можливості, вкладаючи в кожний вчинок увесь свій творчий потенціал» [3; с. 8].

Уперше навчальний експериментальний проект реалізувався студентами IV курсу КДПУ ім. В. Винниченка в контексті дисципліни «Редакторський фах». Враховуючи змістове наповнення «Редакторського фаху» та профорієнтаційну співпрацю кафедри видавничої справи та редагування із загальноосвітніми школами Кіровоградщини, студентам запропонували реалізувати проект, який передбачав розробку та забезпечення функціонування системи тренінгів для учнів загальноосвітніх шкіл щодо організації шкільної редакції та випуску учнівської газети. У результаті декількох студентських форумів щодо портфоліо проектної діяльності було визначено тему, мету, завдання та зміст майбутнього проекту, який отримав назву «Газету зробити просто». Власне, — це був **підготовчий етап** проектної діяльності студентів-партнерів, які створюють

інформаційний пакет згідно з вимогами оформлення проектів та на творчій презентації захищають його позиції. Особливою складовою першого форуму була проблема профорієнтаційної роботи та питання організації й ефективного функціонування прес-центрів у школі. Шляхом оприлюднення результатів проведених моніторингів та журналістських розслідувань учасники проекту змогли висвітлити проблему об'єктивно і професійно.

Планування, як окремий етап, передбачав розподіл обов'язків між членами академічної групи (відповідальні за створення макета майбутньої газети; визначення жанрів, в яких працюватимуть журналісти-початківці, та «прикріплення» конкретного тренера до певного виду журналістського тексту; відповідальний за складання кошторису; призначення фото- та відеореporterів; обрання проект-менеджера (адміністратора проекту) — людини, яка відповідає за зв'язки з керівництвом школи/вузу та координує роботу всієї групи (зазвичай, цю роль виконує викладач або студент-консультант з високим рівнем організаторських здібностей). На цьому ж етапі студенти обирають оптимальний друкований формат і зміст методично-практичних рекомендацій щодо створення текстів тих чи інших жанрів, які відповідають індивідуальним віковим та психологічним особливостям потенційних учасників проекту.

На **практичному етапі** навчального проекту «Газету зробити просто» студенти підготували, відповідно до видавничих стандартів такого типу видань, і тиражували навчальні посібники для учнів, довідкові буклети та інформаційні флаєри; створили електронний мультимедійний методичний комплекс та відеопрезентацію про особливості функціонування справжньої редакції (на прикладі кіровоградського тижневика «Україна-Центр»). Студентські авторські навчально-методичні розробки апробовувалися в групі та проходили весь процес допуску видання до друку.

Практична реалізація проекту відбувалася у форматі **майстер-класу** з журналістики для учнів загальноосвітньої школи і охоплювала три етапи, кожен з яких передбачав стратегічне погодинне планування змісту діяльності:

1. Майстер-клас «Газету зробити просто» для учнів сільської школи (Цибулівська ЗОШ-III ст. Знам'янського р-ну Кіровоградської обл.).

2. Майстер-клас «Газету зробити просто» для учнів міської школи (Кіровоградська гімназія ім. Т. Шевченка).

3. Майстер-клас «Газету зробити просто» («Макетування і верстка газети») для двох попередніх етапів, який проводився на базі Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка.

Мета майстер-класу «Газету зробити просто» — моделювання роботи редакційного колективу, який протягом шести годин може створити якісний друкований газетний продукт. Завдання такого майстер-класу полягає в стимулюванні новоствореної учнівської редакції відповідно до запропонованої моделі періодично готувати шкільну газету самостійно.

Після кожного майстер-класу відбувається **рефлексія**, під час якої студенти комплексно аналізують проведення заходу, презентують відеорепортажі та арт-альбоми (створені за допомогою спеціалізованих комп'ютерних програм короткометражні художні відео- та фотопрезентації, фотослайди), здійснюють редакторську оцінку та остаточну правку зробленої учнями газети для подальшого її тиражу і розповсюдження в школі. Заключним етапом роботи є створення сайту навчального проекту, що дозволяє в режимі on-line опитування дізнатись оцінку даного проекту відвідувачами web-сайту.

Контрольний етап, на якому відбувається загальний аналітичний огляд результатів роботи тренерів майстер-класів та визначається об'єктивна самокритична оцінка якості проекту, логічно завершує роботу над ним.

Очевидно, що реалізація такого проекту займає не один тиждень, а вищеописаний навчальний проект тривав три місяці й вимагав від студентів одночасного виконання навчального плану та проектних завдань. Проте обрання складнішого рівня свідчить тільки про редакційно-видавничу компетентність та загальний професіоналізм майбутніх редакторів. Крім того, результати навчального проекту «Газету зробити просто» матеріалізувалися рядом конкретних продуктів: методично-практичні посібники для учнів, електронний мультимедійний посібник для журналістів-початківців, відеорепортажі та відеоальбоми, учнівські газети, методичний комплекс та web-сайт проекту. Особливістю реалізованого проекту є перспективність у подальшій апробації, оскільки внаслідок зміни учнівської аудиторії можливо проводити серію майстер-класів, які удосконалюватимуть професійну майстерність студентів.

Михайлин І. Л. наголошував на апробації в журналістській освіті авторських творчих майстерень, навчальних газет, радіо- й телестудій, які покликані «відточити його (журналіста — Т. І.) перо» та «ознайомити з комунікативними технологіями» [2]. Вважаємо доцільним додати до цього переліку й проектну технологію, яка, по-перше, відповідає вищезазначеним головним складникам журналістської освіти, і по-друге, передбачає відхід від авторитарних і репродуктивних методів навчання, дозволяє поєднувати різні методи, форми і засоби навчання [6], що є запорукою живого інтересу студентів до навчального предмета.

1. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості / В. Й. Здоровега. — Л., 2000. 2. Михайлин І. Л. Досвід викладання основ журналістики в середній школі / І. Л. Михайлин // Наукові записки Інституту журналістики. — 2003. — Т. 9. 3. Михайлин І. Л. Основи журналістики / І. Л. Михайлин. — Х., 2000. 4. История педагогики и образования. От зарождения воспитания в первобытном обществе до конца XX в. — М., 2001. 5. Полат Е. С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, А. Е. Петров. — 2003. 6. http://visnyk.iatp.org.ua/visnyk/cat_article;498.

ПРОЕКТНАЯ ТЕХНОЛОГИЯ В ПРОЦЕССЕ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ РЕДАКТОРОВ

Анализируются преимущества использования метода проектов в учебной деятельности будущих редакторов. Наводятся методические рекомендации относительно реализации учебных проектов студентов (специальность «Издательское дело и редактирование»).

PROJECT TECHNOLOGY IN THE PROCESS OF PREPARATION OF FUTURE EDITORS

The superiorities of using project technology in an educational activity of future editors are described in the article. Methodological recommendations are pointed in relation to realization of student educational projects (specialization «Publishing and Editing»).

Стаття надійшла 08.10.08

УДК 001.814 / 378.147

Г. В. Сілкова

Рівненський державний гуманітарний університет

МЕТОДИКА ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕФЕРУВАННЯ ЯК ПРЕДМЕТ ВИКЛАДАННЯ

Серед різних способів згортання змісту інформації реферуванню належить особлива роль. Інформаційний реферат містить стислий виклад змісту первинного документа за умови збереження його основних положень та висновків. Як інформаційна модель первинного документа реферат використовується в різноманітних інформаційних процесах, тому володіння методикою інформаційного реферування є складовою підготовки фахівців інформаційних установ та видавничих організацій. Навчальна дисципліна «Методика реферування» повинна включати такі теми: «Теоретико-методичні основи інформаційного реферування», «Методи реферування», «Види інформаційних рефератів та особливості їх підготовки».

Роль обміну науковою інформацією та потреба у згортанні її змісту в процесах комунікації усвідомлювалася вченими ще у XVIII ст. Пошук способів згортання змісту документів ведеться фахівцями впродовж багатьох десятиліть. Проте й сьогодні ця проблема не тільки не втратила своєї актуальності, але й одержала новий поштовх розвитку.

Об'єктами дослідження були процеси анотування, реферування, предметизації та індексування. Чимало уваги приділено проблемам створення інформаційних рефератів. Серед усього масиву відомих публікацій слід виокремити фундаментальну працю В. Соловйова, присвячену теоретичним та практичним аспектам підготовки рефератів та їх редагуванню [2].